

Verkennend onderzoek naar Vrijkomende Agrarische Bedrijven

Steeds meer agrariërs kunnen geen opvolging vinden. Gevolg is dat er steeds meer sprake is van vrijkomende agrarische bedrijven (ook wel VAB's). Dit heeft invloed op de ruimtelijke kwaliteit (verrommeling landschap), leefbaarheid en sociaal economische positie van agrariërs. Daarnaast bevat veel van de agrarische bebouwing asbest.

In de provincie Overijssel gaat het om 2.200 tot 3.200 bedrijven die tussen 2012 en 2030 stoppen. Om meer grip te krijgen op dit vraagstuk, heeft de provincie Overijssel aan Hiemstra & De Vries gevraagd een verkennend onderzoek uit te voeren naar VAB's. Doel van het onderzoek is om de problematiek te doorgronden door de verhalen van betrokkenen op te halen. Met de uitkomsten kan de provincie gericht beleid ontwikkelen.

VAB's als een Wicked Problem

Eén van de uitkomsten van het onderzoek is dat we de VAB-problematiek kunnen duiden als een 'wicked-problem'. Wicked problems, ook wel taaie vraagstukken genoemd, zijn ingewikkelde problemen met vele afhankelijkheden en actoren. Iedere belanghebbende heeft zijn/haar eigen perspectief op het probleem dat tevens aan verandering onderhevig is. Tot slot kent het probleem geen duidelijke oplossing.

Aanpak: verschillende onderzoeksmethoden

Omdat het om een wicked problem gaat, hebben we drie benaderingen gekozen om inzicht te krijgen in de problematiek.

1. **Door middel van literatuurstudie:** we hebben eerdere onderzoeken, beleid van andere overheden onderzocht om in kaart te brengen wat er al eerder is onderzocht en wat de stimulerende en belemmerende factoren rondom VAB's zijn.
2. **Door middel van een clusteranalyse:** onze dochteronderneming [Ynformed](#) heeft een clusteranalyse uitgevoerd om het vraagstuk behapbaar te maken. Een clusteranalyse is een data science techniek om te komen tot een logische groepering van agrarische bedrijven. Zo komen we tot groepen (clusters) waarvan de agrarische bedrijven op diverse (harde) kenmerken op elkaar lijken. Dat heeft ons in staat gesteld om gericht informatie op te halen bij bedrijven met verschillende karakteristieken.
3. **Door middel van diepte-interviews met belanghebbenden:** we hebben diepte-interviews gevoerd met agrariërs en andere belanghebbenden zoals makelaars, banken, accountants, adviseurs, ontwikkelaars en brancheorganisaties. Daarmee hebben we belanghebbenden, en in het bijzonder agrariërs zelf, een gezicht kunnen geven. Dat geeft op een persoonlijker niveau inzicht in de problematiek

Een overzichtelijke en toegankelijke rapportage

Het onderzoek heeft geleid tot een beeldende en toegankelijke rapportage dat een verdiepend inzicht geeft in de VAB-problematiek. Het rapport bevat onder andere:

- uitkomsten van de clusteranalyse die hebben geleid tot vier logische groepen van agrarische bedrijven die te maken hebben met VAB-problematiek.
- een multidisciplinair inzicht in de onderliggende verbanden en mechanismen die gedragingen van agrariërs en andere belanghebbenden verklaren.

Verkennend onderzoek naar Vrijkomende Agrarische Bedrijven

- profielschetsen van agrariërs en andere belanghebbenden. Deze profielschetsen geven diepgaande en persoonlijke inzichten en perspectieven op het VAB-vraagstuk.

Met dit eindrapport is de provincie in staat haar rol te bepalen en vorm te geven aan haar beleid om grip te krijgen op dit vraagstuk.